

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА СТРУЧНОГ ВЕЋА ДРУШТВЕНИХ НАУКА И УМЕТНОСТИ

На основу Правилника о оцењивању ученика у средњем образовању и васпитању доносе се критеријуми оцењивања за предмете ИСТОРИЈА, ФИЛОЗОФИЈА, СОЦИОЛОГИЈА, УСТАВ И ПРАВА ГРАЂАНА, ПРЕДУЗЕТНИШТВО, МУЗИЧКА УМЕТНОСТ, ЛИКОВНА КУЛТУРА, ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ И ВЕРСКА НАСТАВА.

Елементи оцењивања из предмета друштвених наука и уметности су:

- усвојеност образовних садржаја;
- примена знања;
- активност ученика.

Ученик у току школске године може добити оцене на основу:

- писмених провера знања: тестова и контролних вежби;
- усменог испитивања;
- практичне примене знања;
- активности на часу;
- домаћих задатака;
- пројектних/семинарских задатака,
- вредновања успеха на различитим нивоима такмичења.

КРИТЕРИЈУМИ БРОЈЧАНОГ ОЦЕЊИВАЊА:

Оцену одличан (5) добија ученик који је у стању да:

- 1) примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова;
- 2) бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података;
- 3) формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке;
- 4) решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке;
- 5) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима;
- 6) самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру
- 7) доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу улога и задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији "застоја" у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру;
- 8) утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;

9) континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.

Оцену врло добар (4) добија ученик који је у стању да:

- 1) логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације;
- 2) повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота;
- 3) пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено;
- 4) заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената;
- 5) уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација;
- 6) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима;
- 7) самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури
- 8) планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада;
- 9) планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе;
- 10) континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.

Оцену добар (3) добија ученик који је у стању да:

- 1) разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих;
- 2) разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму;
- 3) уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих;
- 4) бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту;
- 5) уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући коришћење информационих технологија;
- 6) показује висок степен толеранције
- 7) самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури
- 8) извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја;
- 9) планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;
- 10) показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.

Оцену довољан (2) добија ученик који је у стању да:

- 1) познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума;
- 2) усвојио је одговарајућу терминологију;
- 3) закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером;
- 4) способан је да се определи и искаже став;
- 5) примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;

6) уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија;

7) влада основним моторичким вештинама и реализује их уз подршку;

8) уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури

9) извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја;

10) планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса;

11) повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.

Оцену недовољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године ученици се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Евиденција о успеху ученика

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику рада и својој педагошкој документацији.

Иницијално тестирање

Иницијално тестирање се спроводи на почетку сваке школске године. Иницијални тестови биће прилагођени сваком образовном профилу. Они се не оцењују. Бодују се према датом скали а број бодова се бележи у педагошкој свесци ради праћења напредовања ученика.

КРИТЕРИЈУМИ ОПИСНОГ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТЕ ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ И ВЕРСКА НАСТАВА

Овај пар изборних предмета поред сазнајне, треба да развије и моралну димензију ученикове личности. Избор се заснива на добровољности и афинитетима, садржаји се усвајају практиковањем и осећањима, а исходи су усмерени на заједницу (верску и/или грађанску). Ипак, и овде постоје одређени нивои знања (битни појмови и начела, организациони или догматски поредак, савест и обичајност, грађанске процедуре или верски обреди) који се могу вредновати. Недовољне оцене међутим нема, мада уколико ученик није редовно долазио на наставу може бити неоцењен.

Све неведено треба да резултира описном оценом; Грађанско васпитање- „успешан“, „веома успешан“(средњошколци);

а) Оцену „успешан“ добија ученик који редовно долази на часове, учествује у групном раду и радионицама, показује интересовање и жељу да развија грађанску свест, толеранцију према чланима групе. б) Оцену „врло успешан“ добија ученик који је креативан у заједничким програмима, усваја одређена знања, процедуре и вредности грађанског друштва. Такође, је активан у ваннаставним активностима, сарадња са друштвеним институцијама, представе, изложбе, музејске поставке.

Верска настава („задовољава“, „добар“ и „истиче се“);

а) Оцену „задовољава“ добија ученик који редовно долази на часове, и показује минимум жеље да упозна суштину верског учења.

Б) Оцену „добар“ добија ученик који је упознао основу верског учења, смисао и значај одређених ритуала и историју конкретне заједнице.

Ц) Оцену „истиче се“ добија ученик који се радосту приступа часовима, који усвојена знања практикује и осећа.

Такође се труди да живи као верник, те повремено са вероучитељом одлази у верску заједницу. Ако код ученика недостаје минимум интересовања за изабрани предмет, онда се поставља питање његове доследности и одговорности, те се тражи законска могућност да се промени избор предмета и наредном циклусу избора.

КРИТЕРИЈУМА ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Процес проверавања, испитивања и оцењивања ученика из наставног предмета предузетништво треба да обухвати не само провере степена усвојености знања и разумевања програмских садржаја, већ и проверу способности ученика за аналитичко и синтетичко расуђивање и примену стечених знања. У том смислу, оцењивање треба да буде саставни део наставног процеса и све што ученици раде на часу (активности учења) треба да буде предмет оцењивања.

Оцењивање као поступак вредновања свих важних чињеница о учениковим достигнућима у оквиру предмета предузетништво током праћења, проверавања и тестова, изражава се оценом. Оценом се описују знање и усвојене вештине ученика. Знање се проверава најмање једном, односно два пута у сваком класификационом периоду, а у оцену улази и наставникова процена:

- усвојености знања предвиђених исходима за сваку тему;
- учествовања ученика у раду групе и реализацији пројекта;
- сарадње у изради групних задатака и реализацији пројекта;
- учествовања у дискусијама;
- планирања, сакупљања информација, решавања проблема и вредновања резултата рада;
- квалитета рада и његова јединственост;
- усвојеност вештина предвиђених исходима за сваку тему

Овакво оцењивање се може успешно остварити континуираном применом разноврсних облика провере знања, што доприноси објективнијем вредновању укупних активности ученика и потпунијем сагледавању њиховог напредовања. Оцена се утврђује кроз усмену и писану проверу знања, посматрање процеса учења, односно праћењем понашања ученика, односно према предмету и према раду на сваком часу и проценом квалитета продуката групног рада (истраживања, презентације, панои, извештаји).

Оцењивање, а не само оцена, треба да стимулише ученика и подстакне његово интересовање за наставни предмет. Поред обавезе наставника да јавно образложи оцену, пружи усмену аргументацију оцене и сваком ђаку понуди инструкције о даљем учењу, ученику се оцењивањем омогућава да добије повратну информацију о свом раду, исказаном знању и залагању и да открије вредност метода учења и свог ангажовања у остварењу школских захтева.

Поред традиционалних метода оцењивања (усмено испитивање, писани задаци, тестови), наставници предузетништва би требало да користе и многобројне допунске, алтернативне методе, као што су: оцењивање рада на пројекту, оцењивање доприноса ученика у групном раду, оцењивање есеја, специфичних комуникационих и радних вештина, оцењивање

ученичких ставова. Допунске или алтернативне процедуре оцењивања стављају акценат на исходе учења, што указује и на достигнућа и лични развој ученика.

Критеријуми постигнућа (који се понекад зову и критеријуми оцењивања) постављају стандарде на основу којих ученици морају да буду оцењени. Ови критеријуми се увек морају извести из исхода и морају да дају објашњења за суштинске квалитете постигнућа. Број критеријума ће варирати од модула до модула, али се препоручује да постоји између 4 и 8 критеријума за сваки исход. На тај начин би било могуће оценити цео исход користећи једно оцењивање, с тим да се провери да ли је сваки критеријум задовољен.

Одличан (5) добија ученик који је у стању да:

- **Основни појмови о предузетништву**
- Објасни значење предузетништва и да наведе адекватне примере из пословне праксе у Србији.
- Одговори на питање шта све подразумева појам предузетника и да наведе његове карактеристике
- Објасни значај мотивационих фактора у предузетништву.
- Наведите основна правила пословне комуникације
  - **Пословни план предузетништва**
- Разјасни садржај и значај пословног плана
- Препознаје различите начине започињања посла
- Именује и опише важне факторе пословног окружења
- Објасни систем конкуренције
- Утврди процену величине тржишта
  - **Економија пословања**
- Објасни основне економске категорије предузећа
- Објасни основне и законске форме организовања предузећа
- Наведите структуру трошкова предузећа
- Објасни суштину права и обавеза запослених
- Спроведите регистрацију радње
- Користи самостално пословну документацију
  - **Управљање и организација предузетништва**
- Објасни суштину основних менаџмент функција
- Демонстрира практично одређене менаџмент вештине
- Објасни појам контроле и стандарда квалитета
- Утврди, уз стручну помоћ, профитабилност производа/услуге
- Наведите и објасните важност планирања и одабира људских ресурса за потребе организације
- Објасните зависност ефикасности тимског рада од ефикасности сваког појединца у тиму
- Објасните везу између награђивања и радног учинка запослених
- Наведите и објасните потребу доживотног учења и различитим начинима личног усавршавања – формалним и неформалним

- Дефинише везу између економских параметара пословања и очувања природних ресурса
  - **Ученички пројекат**
- Направи уз стручну помоћ поједине сегменте пословног плана за специфичну стручну област
- Примени стечене вештине и знања у оквиру тима, на презентацији пословног плана

Врло добар (4) добија ученик који је у стању да:

- **Основни појмови о предузетништву**
  - Објасни значење предузетништва и да наведе адекватне примере из пословне праксе у Србији.
  - Одговори на питање шта све подразумева појам предузетника и да наведе његове карактеристике
  - Објасни значај мотивационих фактора у предузетништву.
  - Наведе основна правила пословне комуникације
    - **Пословни план предузетништва**
  - Разјасни садржај и значај пословног плана
  - Препознаје различите начине започињања посла
  - Именује и опише важне факторе пословног окружења
  - Утврди процену величине тржишта
    - **Економија пословања**
  - Објасни основне економске категорије предузећа
  - Објасни основне и законске форме организовања предузећа
  - Наведе структуру трошкова предузећа
  - Спроведе регистрацију радње
  - Користи самостално пословну документацију
    - **Управљање и организација предузетништва**
  - Објасни суштину основних менаџмент функција
  - Демонстрира практично одређене менаџмент вештине
  - Објасни појам контроле и стандарда квалитета
  - Утврди, уз стручну помоћ, профитабилност производа/услуге
  - Наведе и објасни важност планирања и одабира људских ресурса за потребе организације
  - Објасни зависност ефикасности тимског рада од ефикасности сваког појединца у тиму
  - Објасни везу између награђивања и радног учинка запослених
  - Наведе и објасни потребу доживотног учења и различитим начинима личног усавршавања – формалним и неформалним
  - Дефинише везу између економских параметара пословања и очувања природних ресурса
    - **Ученички пројекат**
  - Направи уз стручну помоћ поједине сегменте пословног плана за специфичну стручну област

- Примени стечене вештине и знања у оквиру тима, на презентацији пословног плана

Добар (3) добија ученик који је у стању да:

- **Основни појмови о предузетништву**
  - Објасни значење предузетништва и да наведе адекватне примере из пословне праксе у Србији.
  - Одговори на питање шта све подразумева појам предузетника и да наведе његове карактеристике
  - Објасни значај мотивационих фактора у предузетништву.
    - **Пословни план предузетништва**
      - Разјасни садржај и значај пословног плана
      - Препознаје различите начине започињања посла
      - Именује и опише важне факторе пословног окружења
      - Утврди процену величине тржишта
        - **Економија пословања**
          - Објасни основне економске категорије предузећа
          - Наведе структуру трошкова предузећа
          - Спроведе регистрацију радње
          - Користи самостално пословну документацију
            - **Управљање и организација предузетништва**
              - Објасни суштину основних менаџмент функција
              - Демонстрира практично одређене менаџмент вештине
              - Објасни појам контроле и стандарда квалитета
              - Утврди, уз стручну помоћ, профитабилност производа/услуге
              - Наведе и објасни важност планирања и одабира људских ресурса за потребе организације
              - Објасни зависност ефикасности тимског рада од ефикасности сваког појединца у тиму
              - Објасни везу између награђивања и радног учинка запослених
              - Наведе и објасни потребу доживотног учења и различитим начинима личног усавршавања – формалним и неформалним
                - **Ученички пројекат**
                  - Направи уз стручну помоћ поједине сегменте пословног плана за специфичну стручну област
                  - Примени стечене вештине и знања у оквиру тима, на презентацији пословног плана

Довољан (2) добија ученик који је у стању да:

- **Основни појмови о предузетништву**
  - Објасни значење предузетништва и да наведе адекватне примере из пословне праксе у Србији.
  - Одговори на питање шта све подразумева појам предузетника и да наведе његове карактеристике

- Објасни значај мотивационих фактора у предузетништву.
  - **Пословни план предузетништва**
- Разјасни садржај и значај пословног плана
- Препознаје различите начине започињања посла
- Утврди процену величине тржишта
  - **Економија пословања**
- Објасни основне економске категорије предузећа
- Наведе структуру трошкова предузећа
- Спроведе регистрацију радње
- Користи пословну документацију уз помоћ наставника
  - **Управљање и организација предузетништва**
- Објасни суштину основних менаџмент функција
- Демонстрира практично одређене менаџмент вештине уз помоћ наставника
- Објасни појам контроле и стандарда квалитета уз помоћ наставника
- Утврди, уз стручну помоћ, профитабилност производа/услуге
- Наведе и објасни важност планирања и одабира људских ресурса за потребе организације уз наставникову помоћ
- Објасни зависност ефикасности тимског рада од ефикасности сваког појединца у тиму
- Наведе и објасни потребу доживотног учења и различитим начинима личног усавршавања – формалним и неформалним
  - **Ученички пројекат**
- Направи уз стручну помоћ поједине сегменте пословног плана за специфичну стручну област уз наставникову помоћ
- Примени стечене вештине и знања у оквиру тима, на презентацији пословног плана уз наставникову помоћ

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ЗА ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

Активности наставника

Саопштава наставне садржаје, организује и усмерава процес учења и наставни процес, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања и вештина, преноси и проширује код ученика културне и уметничке вредности, преноси теоријска и практична знања и вештине, формира правилан поглед на свет, развија карактер ученика и црте личности, упознаје ученике са методама и техникама успешног учења...

Активности ученика

Усваја знања и развија вештине, дискутује о задатим темама, развија критичко мишљење, израђује и презентује самосталне истраживачке радове, ствара и презентује сопствене практичне радове, открива и увиђа законитости и процеса, закључује и анализира на основу чињеница, података и доступних информација, изражава своје мисли и осећања у контексту уметничких дела...

Методе и технике рада

Монолошка, дијалoшка, дискусија, илустрaтивно-демонстaтивнa методa.

Технике рaдa: технике учењa, технике памћењa, пројекцијa, симболизaцијa и упрошћaвaње, брејнстoрминг.

Оцењивање

Оцењује се:

- Активност на часу;
- Учешће у раду током тумачења уметничког дела (учесталост јављања, квалитет одговора, оригиналност, аргументовање ставова, уважавање гледишта других...);
- Теоријско знање ученика, практична примена знања, самостална анализа уметничких дела;
- Однос према раду;
- Усменим испитивањем
- Израдом самосталних практичних радова и самосталних пројеката ученика.

Оцењивање је бројчано.

Приликом оцењивања вреднује се напредак ученика полазећи од индивидуалних карактеристика и могућности ученика. Вредновање напретка ученика врши се континуирано и систематично.

Документација која прати процес оцењивања је Е-дневник, евиденција наставника. Оцењивање је континуиран процес и одвија се на сваком часу.

Критеријуми оцењивања ученика

Теоријска знања

Оцену одличан (5) добија ученик који је у стању да:

1. примењује знања у сложеним и непознатим ситуацијама; самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова;
2. бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података;
3. решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења примењене поступке;
4. изражава се на различите начине (усмено, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију
5. самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине
6. доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу улога и задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака.
7. континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.

Оцену врло добар (4) добија ученик који је у стању да:

1. логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације;
2. повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота;
3. пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено;
4. уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација;
5. изражава се на различите начине (усмено, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима;
6. самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине;
7. континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.

Оцену добар (3) добија ученик који је у стању да:

1. разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих;
2. разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму;
3. уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих;
4. бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту;
5. уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, практично, ликовно и др.), укључујући коришћење информационих технологија;
6. извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продукцима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја;
7. показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.

Оцену довољан (2) добија ученик који је у стању да:

1. познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума;
2. усвојио је одговарајућу терминологију;
3. закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером;
4. примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;
5. уме јасно да искаже појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија;

6. уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине;

7. извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе

8. повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.

Оцену недовољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

Практични радови ученика

Оцену одличан (5) добија ученик који је у стању да:

1. Познаје и веома успешно користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

2. Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју.

3. Веома успешно изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

4. Веома успешно користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

5. Веома успешно уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

Оцену врло добар (4) добија ученик који је у стању да:

1. Познаје и успешно користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

2. Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на адекватан начин реализовати своју (одабрану) идеју.

3. Успешно изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

4. Успешно користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

5. Успешно уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

Оцену добар (3) добија ученик који је у стању да:

1. Познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

2. Образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

3. Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

4. Образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

Оцену довољан (2) добија ученик који је у стању да:

1. Разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности
2. Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове
3. Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

Оцену недовољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

КРИТЕРИЈУМА ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

На основу Општих стандарда постигнућа за крај општег средњег образовања и васпитања и средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета.

Општа предметна компетенција

Учењем историје обогаћују се знања о прошлости, развијају аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава и учење историје припрема ученика за одговорно учешће у демократском друштву брзих друштвених, технолошких и економских промена и оспособљава га да кроз удруживање и сарадњу допринесе да се адекватно одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу. Ученику се кроз наставу историје омогућава развој групних идентитета (национални, државни, регионални, европски), чиме се обогаћује и лични идентитет. Посебан акценат је стављен на разумевање историјских и савремених промена, али и на изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, развијање интеркултуралног дијалога и сарадње, односа према разноврсној културно-историјској баштини, толерантног односа према другачијим ставовима и погледима на свет. Ученик кроз наставу историје треба да исказе и проактиван однос у разумевању постојећих унутрашњих и регионалних конфликта са историјском димензијом и допринесе њиховом превазилажењу.

Основни ниво

Ученик користи основна историјска знања (правилно употребљава историјске појмове, хронологију, оријентише се у историјском простору, познаје најважнију историјску фактографију) у разумевању појава и процеса из прошлости који су обликовали савремено друштво, као и одређене националне, регионалне, па и европски идентитет. Развијају се вештине неопходне за успостављање критичког односа према различитим историјским и друштвеним појавама. Ученик изграђује свест о сопственој одговорности у савременом друштву, развија ставове неопходне за живот у савременом демократском окружењу и учешћу у различитим друштвеним процесима (поштовање људских права, неговање културе сећања, толеранција и уважавање другачијег културног идентитета и наслеђа и решавање неспоразума кроз изградњу консензуса).

Средњи ниво

Ученик развија посебна историјска знања и нарочито аналитичке вештине компарације различитих извора информација, процењујући њихову релевантност, објективност и

комплексност. Веома важну димензију наставе историје представља разумевање функционисања савременог света, његових историјских корена и оних појава које својим дугим трајањем обликују садашњицу.

Напредни ниво

Ученик разуме, анализира и критички просуђује комплексније историјске, као и савремене догађаје, појаве и процесе са историјском димензијом, уз употребу различитих историјских извора. Ученик је у стању да уочи последице стереотипа и пропаганде на савремено друштво, људска права и политичко окружење, да аргументовано води дебату уз међусобно уважавање, неговање толеранције и унапређивање интеркултуралног дијалога, као и да писмено и графички приказује резултате свог истраживања уз коришћење одговарајућих компјутерских програма.

Специфична предметна компетенција: РАЗУМЕВАЊЕ ИСТОРИЈЕ И КРИТИЧКИ ОДНОС ПРЕМА ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ

Основни ниво

Именујући најважније историјске догађаје, појаве, процесе и личности ученик ствара основ за боље разумевање прошлости сопственог народа, државе, региона, Европе и човечанства. Познаје и користи хронологију неопходну за сналажење у свакодневним животним ситуацијама. Оријентише се у историјском и савременом простору. Разуме историјске феномене који су утицали на стварање цивилизација, друштва, држава и нација. Препознаје друштвене, економске и културне промене које су обликовале савремени свет. Има критички однос према тумачењу и реконструкцији прошлости и тумачењу савремених догађаја примењујући мултиперспективни приступ. Квалитетно бира разноврсне информације из различитих извора, критички их анализира, пореди и синтетише да би свеобухватније сагледао прошлост и садашњост.

Средњи ниво

Анализира специфичности одређених историјских појмова и користи их у одговарајућем контексту. Разуме различите државне, политичке и друштвене промене у историји, чиме се боље оријентише кроз историјско време, историјски и савремени геополитички простор. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација преко којих се формира слика о појединим историјским или савременим феноменима. Повезује поједине процесе, појаве и догађаје из националне, регионалне и опште историје. Развија и надграђује своје различите идентитете.

Напредни ниво

Анализира и критички просуђује о појединим историјским догађајима, појавама и процесима из националне, регионалне и опште историје, као и историјске и савремене изворе информација. Унапређује функционалне вештине употребом различитих рачунарских програма неопходних за презентовање резултата елементарних историјских истраживања заснованих на коришћењу одабраних извора и историографске литературе. Продубљује разумевање прошлости анализирањем савремених, пре свега друштвених и културних појава и процеса у историјском контексту.

Специфична предметна компетенција: РАЗУМЕВАЊЕ ИСТОРИЈЕ И САВРЕМЕНИХ ИДЕНТИТЕТА КАО ОСНОВА ЗА АКТИВНО УЧЕСТВОВАЊЕ У ДРУШТВУ

Основни ниво

Уочава различите културне, друштвене, политичке и религијске погледе на прошлост чиме гради и употпуњује сопствени идентитет. Развија вредносни систем демократског друштва утемељен на хуманистичким постулатима и поштовању другачијег становишта. Примењује основне елементе интеркултуралног дијалога ослањајући се на прошлост, идентитет и културу свог, али и других народа у Србији, региону, Европи и свету. Негује толерантан вид комуникације, поштовање људских права, разноврсних културних традиција. Препознаје узроке и последице историјских и савремених конфликта и развија ставове који воде њиховом превазилажењу. Уочава разноврсне последице преломних друштвених, политичких, економских и догађаја из културе и света науке, појава и процеса из прошлости, чиме се омогућава боље сагледавање савременог контекста у коме живе и стварање предуслова за креативан однос према непосредном друштвеном окружењу.

Средњи ниво

Анализира предрасуде, стереотипе, различите видове пропаганде и њихове последице у историјским и савременим изворима информација. Вреднује објективност извора информација и гради одговоран однос према осетљивим појавама из прошлост и садашњости. Дефинише историјске појаве дугог трајања; уочава сличности и разлике у односу на савремени контекст, што доприноси разумевању историјске основе савремених појава. Препознаје регионалне везе на пољу заједничке политичке, друштвене, економске и културне прошлости. Гради толерантан однос према припадницима других нација или вероисповести у регионалном и унутардржавном контексту, неопходан у превенцији потенцијалних конфликта. Развија и надграђује своје различите идентитете и разуме различитост идентитета других људи.

Напредни ниво

Унапређује толерантан однос у комуникацији вођењем аргументоване дебате о важним темама из историје и савременог живота засноване на међусобном уважавању ставова, различитих националних, идејних, професионалних или културних позиција, чиме се гради конструктиван однос за квалитетан живот у мултикултуралном друштву.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на **основном нивоу** у свакој области.

- **Област ИСТОРИЈСКА ЗНАЊА**

2.ИС.1.1.1. Разуме значење основних историјских и појмова историјске науке.

2.ИС.1.1.2. Користи хронолошке термине у одговарајућем историјском и савременом контексту.

2.ИС.1.1.3. Препознаје историјски простор на историјској карти.

2.ИС.1.1.4. Именује најзначајније личности и наводи основне процесе, појаве и догађаје из опште и националне историје.

- **Област ИСТРАЖИВАЊЕ, ТУМАЧЕЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ**

2.ИС.1.2.1. Самостално прикупља и разврстава различите изворе информација о прошлости и садашњости у функцији истраживања.

2.ИС.1.2.2. Уочава да постоје различита виђења исте историјске појаве на основу поређења више историјских извора.

2.ИС.1.2.3. Препознаје предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација.

2.ИС.1.2.4. Усмено интерпретира историјски наратив и саопштава резултате самосталног елементарног истраживања.

2.ИС.1.2.5. Писано саопштава резултате елементарног истраживања уз употребу текстуалне word датотеке (фајла).

- **Област ИСТОРИЈСКЕ ОСНОВЕ САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА**

2.ИС.1.3.1. Препознаје историјску димензију савремених друштвених појава и процеса.

2.ИС.1.3.2. Идентификује улогу историјских личности у обликовању савремене државе и друштва.

2.ИС.1.3.3. Разуме значај и показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа.

2.ИС.1.3.4. Разуме смисао обележавања и неговања сећања на важне личности, догађаје и појаве из прошлости народа, држава, институција.

2.ИС.1.3.5. Уочава елементе интеркултуралних односа и препознаје вредности друштва заснованог на њиховом неговању.

2.ИС.1.3.6. Пореди историјски и савремени контекст поштовања људских права и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.

2.ИС.1.3.7. Препознаје узроке, елементе и последице историјских конфликта и криза са циљем развијања толеранције, културе дијалога и сензибилитета за спречавање потенцијалних конфликта.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на **средњем нивоу** у свакој области.

- **Област ИСТОРИЈСКА ЗНАЊА**

2.ИС.2.1.1. Анализира специфичности одређених историјских појмова.

2.ИС.2.1.2. Показује историјске појаве на историјској карти и препознаје историјски простор на географској карти.

2.ИС.2.1.3. Објашњава и повезује улогу личности, процесе, појаве, догађаје из националне и опште историје.

- **Област ИСТРАЖИВАЊЕ, ТУМАЧЕЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ**

2.ИС.2.2.1. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација о прошлости и садашњости и примењује их у истраживању и презентацији.

2.ИС.2.2.2. Анализира предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге видове пристрасности у тумачењу историјских појава у историјским и савременим изворима информација и уочава њихове последице.

- **Област ИСТОРИЈСКЕ ОСНОВЕ САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА**

2.ИС.2.3.1. Наводи и описује појаве различитог историјског трајања и уочава сличности и прави разлику у односу на њихов савремени и историјски контекст.

Следећи искази описују шта ученик зна, уме и може да уради на **напредном нивоу** у свакој области.

- **Област ИСТОРИЈСКА ЗНАЊА**

2.ИС.3.1.1. Разуме и анализира променљивост историјског простора у различитим периодима, уз употребу историјске, географске и савремене политичке карте.

2.ИС.3.1.2. Критички просуђује важне процесе, појаве, догађаје и личности из опште и националне историје.

- **Област ИСТРАЖИВАЊЕ, ТУМАЧЕЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ**

2.ИС.3.2.1. Закључује на основу истраживања различитих извора информација о прошлости и садашњости.

2.ИС.3.2.2. Издваја и објашњава специфичне сличности и разлике у тумачењима исте историјске појаве на основу различитих историјских извора.

2.ИС.3.2.3. Усмено објашњава резултате самосталног елементарног истраживања и аргументовано брани изнете ставове и закључке.

2.ИС.3.2.4. Писано и графички презентује резултате елементарног истраживања уз употребу нових технологија.

- **Област ИСТОРИЈСКЕ ОСНОВЕ САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА**

2.ИС.3.3.1. Анализира савремене појаве и процесе у историјском контексту и на основу добијених резултата изводи закључке.